ऋग्वौधायनीयाः । अयोध्या अयोधेयाश्च तेषामध्ययनानि च । द्विसहस्रे शतन्यूने वेदे वाजसनेयके । ऋग्गणीयं प्रसंख्यातस्ततोऽन्यानि बहूनि च"। एतत्प्रमाणं यजुषां हि केवलम् "सहितं वाक्यं परिसंख्यातं ब्राह्मणम् । चतुर्णामन्तु जानीयात्तैत्तिरीया द्विधा पुनः । कठेयाः खाण्डिकेयाश्च खण्डिकाः षड्धा पुनः । काठेया बौधायनीया हिरण्यकेशास्तथैव च । भारद्वाजाग्रस्तम्बाश्च तेषां भेदाः प्रकीर्त्तिताः । अध्ययनं सौप्रिकस्यैव प्रवचनीयं तथापरम् । सामवेदस्तु विस्तीर्णः सहस्रभेदः पुरा । अनध्याटेष्वधीयानाः तदा इन्द्रेण धीमता । वज्रेण निहताः शेषांस्तान्मध्ये शृणु षत्तम ! । राणायनीयाः कौथुमास्तत्र भेदान् पुनः शृणु । राणायनीयाः सप्तैव सुपाद्यास्तपतांवर । कालवेया महाकालवेया-काङ्कवेद्युताः । कौथुमानामपि सप्त असुरायणरायणाः । प्रजालावैनभल्लाश्च परियोग्याः परिकावणाः । अध्ययनमपि तेषान्तु यथावत् कथितं शृणु । अष्टौ सामसहस्राणि सामानि च चतुर्दश । अष्टौ शतानि नवतीः दश सवाक्षिल्पकाः । वसुपर्णाश्च प्रख्याश्च एतं सामगणं विदुः । अथो अथर्ववेदस्य नव भेदा भवन्ति हि । पिप्पलादा वर्त्तदाश्च शौनकाः कनकाः तथा । जलदा ब्रह्मवेदाश्च शौनकी कनकी तथा । वेदाङ्गिरोरविद्या तेषामध्ययनं शृणु" । पञ्चकल्पा भवन्ति "नक्षत्रकल्पोवैतानः संहिताविधिः आङ्गिरसम् । शान्तिकल्पश्च अथर्वणो भवन्ति च । ऋग्वेदस्यात्रेयं गोत्रं वासुदेवं विदुर्बुधाः । काण्वपक्षे यजुर्वेदं बहूरेवन्तु तं विदुः । सामवेदोऽपि गोत्रेण भारद्वाजः पुरन्दरम् । अथिदेवं विजानीयात् वैतानन्तु अथर्वणः" ।

वेदगर्भ पु० वेदोगर्भे यस्य । सर्ववेदस्य प्रथमं कर्त्तरि १हिरण्यगर्भे २विप्रे च हेमच० । ३विष्णौ विष्णुस० ।

वेदन न०विद-ल्युट् । १ज्ञाने २सुखदुःखाद्यनुभवे ३विवाहे च "वसनस्य दशा प्राज्ञा मूढ्योत्कटवेदने" इति मनुः । युच् । वेदनापि उक्तार्थेषु स्त्री । सा च वेदमते स्कन्ध पञ्चकान्तर्गतस्कन्धभेदे बौद्धमते ४ ।

वेदनिन्दक पु० ६त० । १ [illegible] २बौद्धे च ।

वेदपारग पु० वेदानां पारगः गोमां गच्छति गम-ड । समस्तवेदाध्यायिनि । [वेदरसुनत्वात्तथात्वम् ।

वेदमाल स्त्री ६त० गायत्रीं मन्त्रभेदे तस्याः स्वमातृपाठेन

वेदवत् पु० वेदाऽस्यस्त्येनास्त्यस्य मतुप् मस्य वः । १वेदाभ्यासरते द्विजे । २कुशध्वजराजकन्यायां सीतादिरूपेणाभिभूतायां स्त्री । "हते युगे वेदवती कुशध्वजसुता शुभा । त्रेतायां रामपत्नी सा सीतेति जनकात्मजा । तस्याया द्रौपदी देवी द्वापरे द्रुपदात्मजा । त्रिहायणीति सा प्रोक्ता विद्यमाना युगत्रये" ब्रह्मवै०प्र०१२अ० ।

वेदवास पु० ६त० । ब्राह्मणे तस्य तत्पाठतदुक्ताचारात्यत्वात् तथात्वम् वेदावासादयोऽप्यत्र । [दग्धे त्रि० ।

वेदविद् पु० वेदं वेत्ति विद-क्विप् । १विष्णौ विष्णुस० २वे-

वेदव्यास पु० वेदान् अस्यति विभिन्नशाखत्वेन पृथक् करोति वि+अस-घञ् । पराशरपुत्रे सत्यवतीगर्भजे १मुनिभेदे तथा भूतेषु अन्येषु २मुनिषु च ।

युगभेदे तद्भेदाश्च विष्णुपु० ३अं ३अ० उक्ता यथा पराशर उवाच "यस्मिन् मन्वन्तरे व्यासा ये ये तांस्तान् निबोध मे । यथा च भेदः शाखानां व्यासेन क्रियते मुने !। अष्टाविंशतिकृत्वो वै वेदा व्यस्ता महर्षिभिः । वैवस्वतेऽन्तरे त्वस्मिन् द्वापरेषु पुनःपुनः । वेदव्यासा व्यतीता वै अष्टविंशतिसत्तमाः । चतुर्द्धा यैः कृतो वेदो द्वापरेषु पुनःपुनः । द्वापरे प्रथमे व्यस्ताः स्वयं वेदाः स्वयम्भुवा ।। द्वितीये द्वापरे चैव वेदव्यासः प्रजापतिः२ । तृतीये शोभना१व्यासश्चतुर्थे तु उशनाः३ । सविता५ पञ्चमे व्यासो मृत्युः६ षष्ठे मृतः प्रभुः । सप्तमे च तथैवेन्द्रो७ वसिष्ठश्चाष्टमे स्मृतः । सारस्वतश्च नवमे त्रिधामा१० दशमे स्मृतः । एकादशे च त्रिवृषो११ भरद्वाज१२स्ततः परम् । त्रयोदशे चान्तरीक्षो१३ धर्मी१४ चापि चतुर्दशे । त्रयारुणः१५ पञ्चदशे षोडशे तु धनञ्जयः१६ । कृतञ्जयः१७ सप्तदशे जयजयो१८ऽष्टादशे स्मृतः । ततो व्यासो भरद्वाजो१९ भरद्वाजात्तु गौतमः२० । गौतमादुत्तरं व्यासो हर्य्यात्मा२१ योऽभिधीयते । अस्य हर्य्यात्मनो वेणः स्मृतो वाजश्रवास्तु२२ यः । सोमो सुख्यायनस्तस्मात् तृणबिन्दु२३रिति स्मृतः । ऋक्षोऽभूद्भार्गवस्तस्मात् वाल्मीकि२४र्योऽभिधीयते । तस्मादजत् पिता शक्तिः२५ व्यासस्तस्मादहं२६(पराशरः) मुने ! । जातूकर्ण्यो२७ऽभवन्मत्तः (पराशरादनन्तरम्) कृष्णद्वैपायन२८ स्मृतः । (ततो जातूकर्ण्यात्परम् अष्टाविंशतिमे युगे)"अष्टाविंशतिरित्येते वेदव्यासाः पुरातनाः । एकोवेदश्चतुर्द्धा तु तैः कृतो द्वापरादिषु । भविष्ये द्वापरे चैव द्रौणिर्व्यासो भविष्यति । व्यतीते मम पुत्रेऽस्मिन् कृष्णद्वैपायने मुने" ।

वेदस् पु० विद-असुन् । १ज्ञाने २ [illegible] ३विद्यावेदाः ।